

PROJEKT BUDOWLANY

TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHMIELNIKU FILIA W SUCHOWOLI W RAMACH ZADANIA: POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY CHMIELNIK

Inwestor: GMINA CHMIELNIK
Plac Kościuszki 7
26-020 Chmielnik

Opracowanie: Pracownia Projektowa
eLeR studio projektów elektrycznych
Łukasz Radek
ul. Łódzka 282A, 25-655 Kielce

PB instalacji elektrycznych

Sprawdził: mgr inż. Jarosław Kolera
upr. KL – 214/93

Projektował: mgr inż. Łukasz Radek
upr. SWK/0186/POOE/14

Opracował: mgr inż. Artur Raduszewski

KIELCE czerwiec 2019

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

I. Część opisowa.

1. Dane ogólne.
2. Opis techniczny.
3. Obliczenia techniczne.

II. Część rysunkowa.

Nr IE01	- SCHEMAT ROZDZIAŁU ENERGII
Nr IE02	- TABLICA ROZDZIELCZA KOTŁOWNI TK
Nr IE03	- TABLICA ROZDZIELCZA PARTERU TR1
Nr IE04	- TABLICE ROZDZIELCZE PIWNICY I PIĘTRA TR0 I TR2
Nr IE05	- TABLICE ROZDZIELCZE PODDASZA I KUCHNI TR3 I TB
Nr IE06	- INSTALACJA OŚWIETLENIA ORAZ GNIAZD WTYKOWYCH – RZUT PIWNICY
Nr IE07	- INSTALACJA OŚWIETLENIA ORAZ GNIAZD WTYKOWYCH – RZUT PARTERU
Nr IE08	- INSTALACJA OŚWIETLENIA ORAZ GNIAZD WTYKOWYCH – RZUT 1-GO PIĘTRA
Nr IE09	- INSTALACJA OŚWIETLENIA ORAZ GNIAZD WTYKOWYCH – RZUT PODDASZA
Nr IE10	- INSTALACJA ODGROMOWA
Nr IE11	- LEGENDA DO RYSUNKÓW

1. Część ogólna

1.1 Uwagi wstępne

Opracowanie obejmuje projekt budowlany instalacji elektrycznych dla inwestycji termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chmielniku filia w Suchowoli w ramach zadania: Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie miasta i gminy Chmielnik.

Inwestor: Gmina Chmielnik
26-020 Chmielnik, Plac Kościuszki 7

Adres obiektu Suchowola 102, 26-020 Chmielnik
Dz. Nr. Ew. 234/1, 236/2

1.2 Podstawa opracowania

- Zlecenie i uzgodnienia z Inwestorem.
- Rysunki budowlane, dane branżowe.
- Wizja lokalna.
- Przepisy, normy i literatura techniczna.

1.3 Zakres opracowania

- Dane energetyczne.
- Linie zasilające i tablice rozdzielcze.
- Instalacja oświetlenia ogólnego.
- Instalacja gniazd 230 V.
- Instalacja siłowa.
- Instalacja połączeń wyrównawczych.
- Instalacja odgromowa.
- Instalacja ochrony od porażeń.

1.4 Dane energetyczne

- Zasilanie obiektu – istniejące, pozostaje bez zmian.
- Pomiar energii elektrycznej – istniejący, pozostawić bez zmian.
- Bilans mocy
- - moc zainstalowana: $P_i=59,62\text{kW}$
- - moc szczytowa: $P_s=47,7\text{kW}$
- Dodatkowa ochrona od porażeń – wyłączniki przeciwporażeniowe różnicowoprądowe.
- Układ pracy sieci niskiego napięcia i instalacji wewnętrznych - TN.

1.5 Stan istniejący

Budynek Szkoły Podstawowej w Suchowoli 102, gmina chmielnik został zbudowany w 1970 roku. Jest to budynek wolnostojący, dwukondygnacyjny, z poddaszem, podpiwniczony.

W budynku została wykonana instalacja elektryczna: instalacja oświetleniowa, siłowa, gniazd wtykowych, odgromowa oraz ochrony od porażeń. W obiekcie nie ma instalacji oświetlenia ewakuacyjnego i awaryjnego. W budynku znajdują się rozdzielnia główna wraz z trzema licznikami energii elektrycznej i przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu zainstalowana na parterze w wiatrołapie. Istniejące oświetlenie wykonane na żarówkach i świetlówkach o łącznej ilości sztuk opraw ośw. 118. Stan rozdzielni (brak wyłączników różnicowo-prądowych, itp), włącz, liczby oraz typu opraw oraz dostosowanie do obecnie obowiązujących przepisów spowodowało konieczność zaprojektowania na nowo wewnętrznych instalacji elektrycznych w obiekcie.

W czasie późniejszych modernizacji budynku na poddaszu zostały wykonane instalacja teletechniczna, instalacja gniazd komputerowych, wtykowych, siłowych, instalacja oświetlenia, instalacja oddymiania. Instalacje teletechniczne, gniazd komputerowych, oddymiania są w stanie bardzo dobrym, spełniają obowiązujące przepisy i tym samym nie jest konieczna ich modernizacja, natomiast instalacja oświetlenia podlega wymianie na oprawy ledowe zgodnie z wytycznymi inwestora.

W ramach termomodernizacji budynku zostanie docieplony dach oraz ściany zewnętrzne. Powoduje to konieczność wymiany istniejącej instalacji odgromowej na nową opisaną w niniejszym projekcie.

2. Opis techniczny.

2.1 Uwagi ogólne

- Zasilanie w energię elektryczną istniejące pozostawia się bez zmian.
- Pomiary energii elektrycznej w tablicy pomiarowej TL zlokalizowanej przy rozdzielni głównej TG w pomieszczeniu wiatrołapu. WLZ od złącza do tablicy pomiarowej pozostawić bez zmian.
- Projekt swoim zakresem nie obejmuje instalacji teletechnicznych. Instalacje teletechniczne pozostawia się bez zmian.
- Projekt swoim zakresem obejmuje wymianę części instalacji komputerowych (gniazda DATA oraz serwerownia z UPS). Instalacje komputerową na poddaszu pozostawia się bez zmian.
- Wymianie podlegają wszystkie rozdzielnie w obiekcie poza tablicami komputerowymi oraz tablicą rozdzielczą na poddaszu.
- Przewiduje się demontaż większości instalacji bez odzysku elementów, Zdemontowane urządzenia należy wywieźć na ustalone z inwestorem miejsce zwalaki.

2.2 Przeciwpowarowe Główne Wyłączniki Prądu

Dla zabezpieczenia pomieszczeń projektowanego budynku projektuje się Przeciwpowarowe Wyłączniki Prądu:

PWP – Rozłącznik izolacyjny serii RFX 300 z zestykiem pomocniczym do zdalnego wyzwalania zamontowany w szafce przy złączu kablowo-pomiarowym. Przyciski wyzwalające cewki wybijakowe rozłączania - służące do wyłączenia wszystkich odbiorów w obiekcie – oznaczone jako PWP, zainstalować przy głównych wyjściach ewakuacyjnych z budynku. Przyciski PWP zamontować na ścianach na wysokości 1,4m. Dokładna lokalizacja zgodnie z graficzną częścią opracowania. Wyłączniki produkcji ABB lub podobne.

- GWK – wyłączniki zlokalizowane przy głównych wejściach do kotłowni.

2.3 Rozdzielnice elektryczne oraz WLZ.

- Lokalizacja rozdzielni i tablic w obiekcie wg rys. IE06 – IE09.
- Osprzęt wg katalogu np. f-my Hager, Legrand lub podobny.
- Wszystkie WLZ w obiekcie podlegają wymianie zgodnie ze schematami zasadniczymi.
- Przewody zasilające rozdzielnie główną projektuje się kablem typu 5x YKY 25mm².
- Linie zasilające tablice rozdzielcze zaprojektowano kablami typu YKY układanymi p/t w rurach elektroinstalacyjnych.
- przejścia przewodów i kabli między strefami pożarowymi należy wykonać w sposób zapewniający szczelność, z użyciem środków ognioodpornych, np.: Pyroplast. Odporność ogniowa przepustów kablowych w oddzieleniach przeciwpożarowych musi być równa EI odporności tych stref.

2.4 Prowadzenie okablowania

Pod prowadzenie przewodów wykonać bruzdowanie. Po ułożeniu przewodów należy je przykryć warstwą tynku. Dopuszcza się miejscowe prowadzenie przewodów w listwach elektroinstalacyjnych. Nie dopuszcza prowadzenia przewodów istniejących listwach instalacyjnych instalacji teletechnicznych oraz komputerowej.

2.5 Instalacja oświetleniowa.

Projektowana jest do wykonania przewodami typu YDYpžo 5, 4, 3 x 1.5mm², układanymi pod tynkiem. Przyjęto osprzęt wtynkowy (puszki rozgałęźne i puszki końcowe). Łączniki instalować na wysokości ca 1,4 m.

Do oświetlenia pomieszczeń przyjęto oprawy LED dobrane wg programu komputerowego. Zastosować zaprojektowane oprawy lub podobne, o nie gorszych parametrach.

Zasilanie obwodów oświetleniowych 3-przewodowe (L, N, PE). Sterowanie oświetleniem łącznikami pojedynczymi, świecznikowymi, schodowymi, krzyżowymi.

2.6 Instalacja oświetlenia ewakuacyjnego.

Do oświetlenia awaryjnego projektuję się zastosowanie opraw LED pełniących wyłącznie funkcje oświetlenia awaryjnego. Oprawy te będą wyposażone w źródła zasilania awaryjnego

(akumulator z zasilaczem) zapewniające świecenie lampy przez okres 3 godziny od zaniku napięcia..
Oprawy w wykonaniu z autotestem i trybem pracy – ciemny.

Oprawy kierunkowe (wskazujące kierunek ewakuacji) będą umieszczone w ciągach komunikacyjnych. Oprawy instalowane na ścianach, nad wejściami oraz do stropu w ciągach ewakuacyjnych.

Będą to oprawy wyposażone w źródła zasilania awaryjnego (akumulator z zasilaczem), zapewniającym świecenie lampy przez okres 1 lub 3 godzin (zgodnie z rysunkami) od zaniku napięcia o mocy źródła światła 3W. Oprawy będą wyposażone w piktogramy informacyjne. Oprawy w wykonaniu z autotestem i trybem pracy – ciemny.

2.7 Instalacja siłowa oraz gniazd wtykowych 230 V.

Dla odbiorników jednofazowych instalacja siłowa 3-przewodowa, a dla trójfazowych 5-przewodowa.

Instalacja gniazd wtykowych projektowana jest do wykonania przewodem YDYżo 3x2.5mm². Gniazda instalować w miejscach dogodnych dla użytkowników – w pomieszczeniach ogólnych na wys. 0.3m, w pomieszczeniach technicznych na wys. 0,9m, w łazienkach i toaletach ponad kranami wody. Lokalizacje gniazd skonsultować z Inwestorem. Gniazda wtykowe zwykłe i szczelne instalowane p/t (wg rysunków).

2.8 Instalacja połączeń wyrównawczych

W pomieszczeniu rozdzielni głównej oraz kotłowni wykonać instalację połączeń wyrównawczych w postaci szyn wyrównania potencjałów, do której należy przyłączyć:

- kanały wentylacyjne,
- metalowe rury wody,
- obudowy metalowe urządzeń zainstalowanych w pomieszczeniu (pompy, rozdzielnic, itp.).
- w pomieszczeniach łazienek, itp. wykonać instalację połączeń wyrównawczych lokalnych (przewód LGy 2,5mm²),

Instalację połączeń wyrównawczych przyłączyć do uziomu otokowego instalacji odgromowej

2.9 Instalacja odgromowa.

Uziom otokowy:

Wykonać pomiar rezystancji istniejącego uziomu. Jeżeli nie spełnia ona obowiązujących przepisów wykonać nowy uziom otokowy.

Uziom otokowy wykonać z płaskownika stalowego ocynkowanego Fe/Zn 30x4mm, ułożonego 1m od obrysu budynku w rowie na głębokości minimum 0,6m.

W miejscach gdzie ze względu na istniejące elementy architektury nie ma możliwości wykonania uziomu otokowego wykonać miejscowe uziomy szpilkowe. Dodatkowy uziom szpilkowy wykonać z prętów stalowych pomiedziowanych 3/4" 4,5m.

Do uziomu otokowego podłączyć projektowane zwody odprowadzające oraz rury metalowe uzbrojenia podziemnego obejmami typowymi. Dodatkowo odnowić istniejące połączenia instalacji wyrównania potencjałów w obiekcie (połączenie GSW rozdzielni głównej oraz pomieszczenia kotłowni z uziomem, itp.). Miejsca wykonania połączenia instalacji wyrównania potencjałów z uziomem należy ustalić na budowie w obecności Inspektora nadzoru.

Wykonać pomiary istniejącego uziomu, a wyniki przekazać Inwestorowi. Jeżeli wypadkowa rezystancja uziemienia instalacji odgromowej jest większa niż 10Ω, należy go rozbudować. Do uzyskania odpowiedniej wartości rezystancji uziomu zastosować miejscowe uziomy szpilkowe. Dodatkowy uziom wykonać z prętów stalowych pomiedziowanych 3/4 " 3m lub 4,5m w liczbie pozwalających uzyskać wartość rezystancji uziomu R≤10Ω. Miejsca montażu dodatkowych uziemień szpilkowych należy ustalić na budowie w obecności Inspektora nadzoru.

Przewody odprowadzające:

Przewody odprowadzające, zwody pionowe wykonać z drutu DFe/Zn 8mm prowadzonego od studzienek probierczych montowanych w elewacji budynku do połączenia ze zwodami poziomymi na dachu. Druć DFe/Zn 8mm prowadzić w rurach instalacyjnych samogasnących typu RL20 układanych w brzdach ścian zewnętrznych, pod elewacją. Należy zwracać szczególną uwagę na odpowiednie (łagodne) przejście zwodów z dachu na ścianę.

Od studzienek probierczych (złącz kontrolnych) do połączenia z uziomem otokowym układać płaskownik stalowy ocynkowany Fe/Zn 25x4mm. Złącza kontrolne instalować w puszkach montowanych podtynkowo w elewacji zewnętrznej budynku.

Instalacja na dachu:

Zwody poziome na dachu wykonać jako niskie z drutu stalowego ocynkowanego DFe/Zn 8 mm, na wspornikach klejonych. Zwody poziome oraz pionowe na kominach układać na wspornikach kotwionych. Do zwodów na dachu podłączyć metalową obróbkę blacharską, zwody na kominach, konstrukcje metalowe, maszty antenowe itp. Rury i rynny deszczowe (metalowe) łączyć do zwodów w górnym punkcie uchwytami typowymi.

Wszystkie łączenia anten z masztem powinny być wykonane przy pomocy specjalnych uchwytów zapewniających izolację. Dopiero wówczas maszt antenowy można połączyć z instalacją odgromową na dachu.

2.10 Instalacja ochrony od porażen.

Projektowane instalacje wewnętrzne w układzie TN-S. Instalację dla napięcia wyższego niż 50 V - wykonać jako 3-przewodową i 5-przewodową (przewód fazowy L lub L1, L2, L3, przewód neutralny N i ochronny PE).

Ponadto w tablicy rozdzielczej stosuje się wyłączniki różnicowo-prądowe (jako dodatkowy system ochrony od porażen prądem elektrycznym) oraz wyłączniki instalacyjne przetężeniowe i nadmiaroprądowe, chroniące instalację od przeciążeń i zwarc.

Ochrona dodatkowa przed dotykiem pośrednim zapewniona zostanie poprzez zastosowanie samoczynnego wyłączenia zasilania. Dla prawidłowego zrealizowania samoczynnego wyłączenia w układzie TN-S należy wszystkie części przewodzące dostępne instalacji przyłączyć do uziemionego przewodu ochronnego PE, miejsce połączenia przewodu PE i N skutecznie uziemić.

Samoczynne wyłączenie zasilania powinien zapewnić (w każdym miejscu instalacji) odpowiedni prąd zwarciovowy powstały w przypadku zwarcia pomiędzy przewodem fazowym i przewodem ochronnym lub częścią przewodzącą dostępną.

2.11 Uwagi końcowe.

1. Całość robót musi być wykonana zgodnie z Polskimi Normami, polskimi przepisami (w szczególności BHP) i wytycznymi Inwestora.
2. Całość instalacji elektroenergetycznej należy wykonać przewodami o izolacji na napięcie 750V. Po wykonaniu wszystkich instalacji należy wykonać pomiary izolacji i skuteczności ochrony przeciwporażeniowej. Przy wykonywaniu robót montażowych należy ściśle stosować się do postanowień zawartych w obowiązujących przepisach, normach i zarządzeniach oraz w "Warunkach technicznych wykonania i odbioru robót budowlano - montażowych - część V - Instalacje elektryczne". Szczególną uwagę należy zwrócić na staranność połączeń przewodów ochronnych PE oraz zadławienie i uszczelnienie otworów aparatów i urządzeń.
3. Przepusty instalacyjne o średnicy powyżej 4 cm w ścianach i stropach o klasie odporności ogniowej minimum EI 60 lub REI 60 powinny mieć klasę odporności ogniowej EI tych .
4. Przy wykonywaniu robót należy stosować materiały i wyroby dopuszczone do obrotu i stosowania w budownictwie (zgodnie z Art. 10 Ustawy Prawo budowlane). Świadectwa dopuszczenia materiałów i wyrobów należy zachować do kontroli do końcowego odbioru robót.
5. Elementy zamawiać i wykonywać na podstawie zweryfikowanych obmiarów rzeczywistych wykonanych na obiekcie. Dla uniknięcia niezgodności – wymiary wszystkich elementów przed wbudowaniem należy obowiązkowo sprawdzić w miejscu montażu.
6. Wszystkie rysunki branżowe rozpatrywać łącznie z rzutami podstawowymi. W przypadku jakichkolwiek rozbieżności stanu bieżącego budowy i projektowanego należy poinformować projektanta. Wszelkie odstępstwa od projektu wynikające z zastosowania innych materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych lub technologii, należy uzgodnić z projektantem i Inwestorem.
7. Dokumentacja montażowa jest po stronie wykonawcy.
8. Przed rozpoczęciem robót budowlanych Kierownik Budowy zobowiązany jest sporządzić plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.
9. Montaż urządzeń i materiałów należy wykonać zgodnie z wytycznymi producentów urządzeń i materiałów.
10. Wykonawca jest zobowiązany do opracowania i przekazania Inwestorowi instrukcji obsługi, schematy oraz DTR wykonanych instalacji i zamontowanych urządzeń aprobaty techniczne, certyfikaty zgodności, świadectwa dopuszczenia.
11. Rysunki, schematy i część opisowa są elementami wzajemnie uzupełniającymi się. Wszystkie elementy ujęte w części opisowej, a nie pokazane na rysunkach oraz pokazane na rysunkach, a nie ujęte specyfikacją winny być traktowane jakby były ujęte w obu.
12. Zastosowane w obiekcie urządzenia muszą posiadać zgodnie z obowiązującymi przepisami aprobaty techniczne, certyfikaty zgodności, świadectwa dopuszczenia
  - Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (Dz.U. Nr 89 poz. 414) z późniejszymi zmianami.

- Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz.U. Nr 14 poz. 60).
- Rozporządzenie Ministra Łączności z dnia 16 lipca 1993r. w sprawie wymagań technicznych i eksploatacyjnych oraz warunków wzajemnej współpracy urzędów, linii i sieci telekomunikacyjnych zakładanych i używanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 89 poz. 414).

3. Obliczenia techniczne.

3.1 Bilans mocy.

Rozdzielnia TGO
 $U_n = 400V$
 $\cos \phi = 0,93$

Moc zainstalowana: $P_i = 59,62kW$
 Współczynnik jednoczesności $k_z = 0,8$
 Moc szczytowa: $P_s = 47,7kW$

Prąd obliczeniowy:
$$I_{obl} = \frac{P_s [W]}{\sqrt{3} \cdot U_N [V] \cdot \cos \phi}$$

$$I_{obl} = \frac{30000}{\sqrt{3} \cdot 400 \cdot 0,93} = 74,03 [A]$$

3.2 Sprawdzenie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej.

Sprawdzenia dokonano biorąc pod uwagę zalecenia normy PN-HD 60364-4-41.
 Ochrona przed dotykiem pośrednim - dodatkowa w sieci TN będzie zapewniona, jeżeli zostanie spełniony warunek:

$$Z_s \cdot I_a < U_0,$$

$$Z_s \approx R_L$$

gdzie:

- Z_s – impedancja pętli zwarcia,
- U_0 – wartość napięcia sieci względem ziemi
- I_a – prąd zapewniający zadziałanie urządzenia ochronnego w odpowiednim czasie

Skuteczność ochrony przeciwporażeniowej sprawdzić podczas wykonywania badań odbiorczych instalacji elektrycznych.

3.3 Dobór przewodów, aparatury, obciążalność długotrwała.

1. Dobór przewodów i kabli wg PN-IEC 60364-5-523.
2. Rozdzielnice typowe (wg opisu powyżej).
3. Linie zasilające wg rys schematów rozdziału energii.

3.5 Obliczenia oświetlenia.

- Natężenie oświetlenia przyjęto wg normy PN-EN 12464-2012

Projektował:
 mgr inż. Łukasz Radek
 SWK/0186/POOE/14